

Taras Shchur, PhD Student
Lviv Polytechnic National University
Lviv, Ukraine

Marta Naychuk-Khrushch, PhD, Associate Professor
Lviv Polytechnic National University
Lviv, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-417-7-43>

ANALYSIS OF THE INTERNATIONAL EXPERIENCE OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT AND INNOVATIONS

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЙ

Сучасні глобальні міжнародні економічні відносини характеризуються важкою політичною, економічною та фінансовою кризою, спричиненою пандемією коронавірусу (COVID-19) та війною російської федерації в Україні. Обличчя світу різко змінилося; ланцюжки поставок були порушені; інфляція зросла в більшості країн світу, оскільки ціни на товари та послуги зросли, а купівельна спроможність людей знизилася, що спонукало центральні банки швидко підвищувати процентні ставки.

Інновації важливі для економічного прогресу та конкурентоспроможності – як для розвинутих економік, так і для країн, що розвиваються. Багато урядів ставлять інновації в центр своїх стратегій зростання. З огляду на це, вимірювання інновацій і надання суворого статистичного порівняльного показника, який намагається охопити національні інноваційні екосистеми, є основою команди та повноважень ВОІВ з Глобального індексу інновацій. Глобальний індекс інновацій (ГІІ) – це проект, що розвивається, який базується на своїх попередніх виданнях, одночасно включаючи нові доступні дані та натхненний останніми дослідженнями вимірювання інновацій. Модель ГІІ 2022 включає 132 економіки, які представляють 94,3% населення світу та 99,0% світового ВВП у паритеті купівельної спроможності в поточних міжнародних доларах.

Статистичний довірчий інтервал для рейтингу України в ГІІ 2022 знаходиться між 48 і 57 місцями. У 2022 році Україна

демонструє кращі показники інноваційних вкладень, ніж інноваційні результати [1].

Що ж стосується антикризового управління – то це постійно організоване спеціальне управління, в основу якого покладена система методів та принципів розробки та реалізації специфічних управлінських рішень, що приймаються відокремленим суб'єктом в умовах суттєвих ресурсних та часових обмежень, підвищеного ризику, фінансових та інтелектуальних витрат для відновлення життєздатності підприємства та недопущення його ліквідації як господарюючого суб'єкта [2].

Якщо ж говорити про конкретні приклади антикризового управління в дії, то можна зазначити наступне:

Програма стимулювання зайнятості у США: Під час світової фінансової кризи 2008 року уряд Сполучених Штатів запровадив програму стимулювання зайнятості, яка включала великі інфраструктурні проекти та фінансову підтримку для малих підприємств. Це допомогло зберегти мільйони робочих місць і зменшити вплив кризи на ринок праці [3].

Реформи у Японії після економічної кризи 1990-х років: Після бурхливого розвитку у 1980-х роках, Японія стикалася з тривалою економічною кризою у 1990-х роках. Уряд Японії впровадив широкі структурні реформи, такі як лібералізація фінансового сектору та стимулювання інновацій, що сприяло повороту до економічного зростання.

Пакет заходів у Європейському Союзі під час кризи COVID-19: У 2020 році Європейський Союз запровадив широкий пакет заходів, спрямований на підтримку економіки під час пандемії COVID-19. Цей пакет включав фінансову допомогу для країн-членів, програми соціальної підтримки та інвестиції в медичну інфраструктуру [4].

Сінгапурський уряд, наприклад, активно інвестує в розвиток інновацій, створюючи сприятливі умови, систему грантів, податкових пільг та інших стимулів для розвитку інноваційних підприємств.

Південна Корея також є одним з лідерів у сфері інноваційного розвитку з потужною системою освіти та науки, яка готує висококваліфіковані кадри для інноваційних підприємств.

Важливо зазначити, що досвід кращих світових практик антикризового управління та інноваційного розвитку не може бути просто скопійований та впроваджений в Україні без урахування специфіки української економіки та політичної ситуації. Тому нижче

в таблиці 1 наведено декілька антикризових заходів, актуальних для України на післявоєнний час.

Таблиця 1

Рекомендовані антикризові заходи для України

Антикризовий захід	Характеристика
Фокус на забезпеченні безпеки та стабільності	В умовах конфлікту внутрішньої чи зовнішньої війни, першочерговим завданням є забезпечення безпеки нації. Це включає в себе збереження обороноздатності країни, а також зусилля з миротворчої дипломатії для врегулювання конфлікту.
Економічні реформи та диверсифікація	Україні потрібно проводити широкомасштабні економічні реформи, спрямовані на зменшення залежності від окремих секторів, зокрема вугільної та важкої промисловості. Важливо стимулювати розвиток інноваційних технологій, розвиток малого та середнього бізнесу, а також залучення іноземних інвестицій.
Боротьба з корупцією та підвищення прозорості	Корупція є серйозною загрозою для стабільності та розвитку країни. Необхідно вжити ефективних заходів для боротьби з цим явищем, включаючи створення незалежних антикорупційних органів, зміцнення правової системи та підвищення прозорості у діяльності уряду та бізнесу.
Розвиток інфраструктури та регіональна політика	Інвестиції в розвиток інфраструктури, особливо в ті регіони, які найбільше постраждали від конфлікту або мають низький рівень розвитку, може сприяти створенню нових робочих місць та підтримці економічного зростання.
Міжнародна співпраця та дипломатія	Україна повинна активно співпрацювати з міжнародними партнерами та організаціями, щоб отримати підтримку в розв'язанні конфлікту та реформуванні країни. Також важливо зміцнювати свої взаємовідносини з ключовими партнерами та розвивати нові стратегічні альянси.

Джерело: складено автором

Однак, вивчення та аналіз цього досвіду може допомогти українським підприємствам та уряду розробити власні ефективні стратегії антикризового управління та інноваційного розвитку.

Для цього важливо:

- Створити сприятливі умови для ведення бізнесу та залучення талантів.
- Інвестувати в розвиток освіти та науки.
- Стимулювати співпрацю між державою, бізнесом та наукою.

- Розвивати інфраструктуру для інновацій.
- Підтримувати розвиток малих та середніх підприємств.
- Забезпечити доступ до фінансування для інноваційних проектів.
- Створити систему стимулів для впровадження інновацій.

Впровадження цих заходів допоможе Україні стати більш конкурентоспроможною на світовому ринку та подолати виклики, з якими стикається українська економіка.

Отже, успішна діяльність підприємств в умовах воєнного стану є неможливою без дієвих механізмів антикризового менеджменту організацій і повинна передбачати постійне вдосконалення кадрового, виробничого та економічного аспектів діяльності організації. В теперішніх умовах війни надзвичайно важливим і дієвим чинником забезпечення розвитку підприємства є оперативна зміна й коригування підходів до управління підприємством з метою збереження його кадрового потенціалу у цих складних та непередбачуваних умовах ведення бізнесу.

Література:

1. Global Innovation Index. 2022. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_2000_2022/ua.pdf
2. Багацький В.М., Гетманцева Н.Д. Антикризове управління підприємством. Київ : КНЕУ. 2007. 680 с.
3. American Recovery and Reinvestment. 2023. URL: <https://www.investopedia.com/terms/a/american-recovery-and-reinvestment-act.asp>
4. Світовий банк. 2024. URL: <https://www.worldbank.org/>